

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΧΕΙΟΝ

Ἡ Κυριακή, 1^η/14^η Μαΐου 2023, ἐωρτάσθη ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου ὡς Κυριακή τῆς Σαμαρείτιδος εἰς τὸ εἰς Νεάπολιν τῆς Σαμαρείας Φρέαρ τοῦ Ἰακώβ.

Κατὰ τὴν Κυριακὴν ταύτην ἡ Ἐκκλησία ἐορτάζει τὸ γεγονός, τὸ ὁποῖον παραδίδει εἰς αὐτὴν ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης (Ἰωάν. 4, 5-29), ὅτι γυνὴ ἐκ τῆς κώμης Συχάρ τῆς Σαμαρείας προσῆλθεν εἰς τὸ Φρέαρ τοῦ Ἰακώβ διὰ νὰ ἀντλήσῃ ὕδωρ καὶ ἐνταῦθα εἶχε συνομιλίαν μετὰ τοῦ Κυρίου, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος ἀπεκάλυπεν εἰς αὐτὴν τὰ τοῦ βίου αὐτῆς καὶ ὅτι «*Πνεῦμα ὁ θεὸς καὶ τοὺς προσκυνοῦντας Αὐτόν δεῖ προσκυνεῖν*» καὶ ὅτι «*Εκεῖνος ὁ λαλῶν αὐτῇ εἶναι ὁ Μεσσίας*».

Ἡ Σαμαρεῖτις γυνὴ ὀνόματι Φωτεινὴ, ἐπίστευσεν εἰς Χριστόν καὶ ἐμαρτύρησεν ὑπὲρ Αὐτοῦ μεθ' ὅλης τῆς οἰκογενείας αὐτῆς.

Παρά τὸ Φρέαρ ἐπὶ τοῦ εὐρεθέντος Βυζαντινοῦ Ναοῦ ὁ ἡγούμενος τοῦ Φρέατος Ἀρχιμανδρίτης π. Ἰουστῖνος ἀνήγειρε περικαλλῆ καὶ μεγαλοπρεπῆ ναὸν πρὸς τιμὴν τῆς ἁγίας Φωτεινῆς.

Εἰς τὸ ναὸν αὐτόν προεξῆρξε τῆς θείας Λειτουργίας ὁ Μακαριώτατος Πατὴρ ἡμῶν καὶ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλος, συλλειτουργούντων Αὐτῷ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιεπισκόπων Ἰόππης κ. Δαμασκηνοῦ, Κωνσταντίνης κ. Ἀριστάρχου καὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἐλενουπόλεως κ. Ἰωακείμ, Ἀγιοταφίτων Ἱερομονάχων ὡς τοῦ Γέροντος Καμαράση Ἀρχιμανδρίτου π. Νεκταρίου καὶ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου π. Μελετίου, τοῦ Ἀρχιδιακόνου π. Μάρκου καὶ τοῦ Ἱεροδιακόνου π. Δοσιθέλου, ψάλλοντος τοῦ ἡγουμένου τῶν Ραφιδίων Ἀρχιμανδρίτου π. Λεοντίου δεξιὰ ἑλληνιστί καὶ μελῶν τῆς Κοινότητος Ραφιδίων ἀριστερὰ ἀραβιστί, τῇ συμμετοχῇ πολλῶν πιστῶν ἐντοπίων καὶ προσκυνητῶν.

Πρὸς τούτους ὠμίλησεν ὁ Μακαριώτατος διὰ τῆς κάτωθι προσφωνήσεως Αὐτοῦ:

«Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ἤδεις τὴν δωρεάν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ λέγων σοι, δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτόν, καὶ ἔδωκεν ἅν σοι ὕδωρ ζῶν», (Ἰωάν. 4, 10).

Ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Εὐλαβεῖς Χριστιανοί καὶ προσκυνηταί,

Ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος συνήγαγε πάντας ἡμᾶς ἐν τῇ εὐχαριστιακῇ ταύτῃ συνάξει, ἵνα πασχαλῶς ἐορτάσωμεν ἐν ἀγαλλιάσει καὶ εὐφροσύνῃ παρὰ τῷ Φρέατι τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ τόπῳ.

Αὐτόπται μάρτυρες τοῦ γεγονότος τούτου ἐγένοντο οἱ μαθηταί τοῦ Κυρίου, ὡς λέγει ὁ Πέτρος ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν Πράξεων: «... καὶ ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν... Ὁ Ἰησοῦς τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ, ὡς ἔχρισεν αὐτόν ὁ θεὸς Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ...», (Πρβλ. Πράξ. 10, 38-39).

Ὦντως ὁ Χριστός δέν περιωρίσθη εὐεργετῶν εἰς ὠρισμένην πόλιν, οὐδέ περιέμενεν, οἱ ὑπ' αὐτοῦ εὐεργετούμενοι νά ἔλθουν πρὸς Αὐτόν, ἀλλὰ μετέβαινεν Αὐτός πρὸ αὐτῶν πεζοπορῶν καὶ περιοδεύων ἀνά πᾶσαν τὴν Παλαιστίνην, ὡς τοῦτο συνέβη μετὰ τῆς Σαμαρείτιδος γυναικός, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος ἀπεκάλυψε τὸν ἑαυτὸν Του.

Ἄς ἀκούσωμεν, ἐν προκειμένῳ, τί λέγει ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας: «Οὐ ταῖς ἀπαιδεύτοις ψυχαῖς· ἢ καὶ ἀμαθέσι παντελῶς ἑαυτὸν ἀνακαλύπτει Χριστός, ἀλλ' ἐκείναις μᾶλλον ἐπιλάμπει καὶ φαίνεται, αἵπερ ἂν εἶεν ἤδη πρὸς τό βούλεσθαι μαθεῖν ἐτοιμότεραι καὶ τῆς πίστεως τὴν ἀρχὴν ἐν ἀπλοῖς ὠδίνουσαι λόγοις πρὸς τὴν τῶν τελειοτέρων ἐπείγονται γνῶσιν· καὶ ἀναλυτικώτερον: Ὁ Χριστός δέν ἀποκαλύπτεται ἀπλῶς καὶ μόνον σέ ψυχές πού εἶναι ἀπαίδευτες καὶ τελείως ἀμαθεῖς (σάν τὴν Σαμαρείτιδα), ἀλλὰ σέ ἐκεῖνες τίς ψυχές ἐπιλάμπει καὶ φαίνεται, πού ἔχουν προετοιμάσει τὸν ἑαυτὸν τους, διὰ νά μάθουν κάτι καὶ μέσα τους ἔχουν γεννήσει τὴν πίστιν καὶ «πρὸς τὴν τῶν τελειοτέρων ἐπείγονται γνῶσιν», δηλαδή βιάζονται νά μάθουν τὰ τελειότερα μυστήρια.

Εἰς τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ «σύ ἂν ἦτησας αὐτόν καὶ ἔδωκεν ἂν σοι ὕδωρ ζῶν», ἡ Σαμαρεῖτις γυνὴ ἀποκρίνεται εἰς τὸν Χριστόν ἐρωτῶσα Αὐτόν· «πόθεν οὖν ἔχεις τό ὕδωρ τό ζῶν», (Ἰωάν. 4,11); Ἑρμηνεύων τοὺς λόγους τούτους ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας λέγει: «Ὑδωρ δέ ζῶν ὡς πρὸς τὸν οἰκεῖον ὀνομάζει σκοπόν (ἢ Σαμαρεῖτις) τό νεωστί τῶν πηγαίων ἀνομβρῆσαν μαστῶν» καὶ ἀπλούστερον, ἡ Σαμαρεῖτις μέ τό ὕδωρ τό ζῶν ἐννοεῖ τὸν ἰδικόν της προσδιορισμόν τοῦ ὕδατος: αὐτό τό ὁποῖον ἀναβλύζει κατ' εὐθεΐαν ἀπὸ τούς μαστούς τῆς πηγῆς, δηλαδή τό φυσικόν ὕδωρ».

Τό ἐρώτημα τῆς Σαμαρείτιδος εἶναι καὶ ἐρώτημα πολλῶν ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων ἡ πίστις δέν εἶναι σταθερά. Καὶ τοῦτο, διότι δεν ἀκούουν εἰς τὰ ρήματα Κυρίου, τὰ ὁποῖα εἶναι ρήματα ζωῆς αἰωνίου, (Ἰωάν. 6,68), ὡς τοῦτο διδάσκει ὁ ἴδιος ὁ Χριστός λέγων: «τό Πνεῦμα ἐστί τό ζωοποιούν, ἡ σάρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ρήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶν ὑμῖν, πνεῦμα ἐστί καὶ ζωὴ ἐστίν», (Ἰωάν. 6,63).

Ὁ Χριστός, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, εἶναι ἡ ἀστείρευτη πηγή τῆς ζωῆς καὶ τῆς θείας Χάριτος. Τοῦτο ἐξ ἄλλου εἶπεν εἰς τὴν Σαμαρείτιδα: «ὃς δι' ἂν πίη ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα», (Ἰωάν 4,14). Ὁ Χριστός εἶναι ἡ πηγή τῆς ζωαρχίας, Ἰησοῦς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, ἀναφωνεῖ ὁ ὑμνωδός τῆς Ἐκκλησίας παραγγέλλων: «Δεῦτε ἴδετε τῶν κρυπτῶν γνώστην καὶ θεόν, παραγενόμενον σαρκί διὰ τό σῶσαι τὸν ἄνθρωπον», ἀκούων εἰς τὴν φωνὴν τῆς Σαμαρείτιδος, ἡ ὁποία ἐδέχθη τὰς θαυμαστάς ἀλλοιώσεις τῆς Χάριτος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

«Ἰδοὺ γάρ ἀλήθειαν ἠγάπησας, τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας σου ἐδήλωσάς μοι», (Ψαλμ. 50, 8), ψάλλει ὁ προφητάναξ Δαυΐδ. Αὐτὰ ἀκριβῶς τὰ ἄδηλα καὶ κρύφια τῆς σοφίας Αὐτοῦ ἀπεκάλυψεν ὁ Χριστός εἰς τὴν Σαμαρείτιδα λέγων: «Πνεῦμα ὁ θεός καὶ τοὺς προσκυνοῦντας Αὐτόν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν», (Ἰωάν. 4,24).

Ἑρμηνεύων τοὺς λόγους τούτους, ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας λέγει «διὰ τοῦτο δικαίως τὸν πνευματικόν ἀποδέχεται προσκυνητὴν οὐκ ἐν μορφώσει καὶ τύποις φοροῦντα τῆς εὐσεβείας τὴν μόρφωσιν Ἰουδαϊκῶς, ἀλλὰ τοῖς μέν ἐξ ἀρετῆς κατορθώμασιν εὐαγγελικῶς διαλάμποντα, τῇ δέ τῶν θείων δογμάτων ὀρθότητι, τὴν ὄντως ἀληθῆ πληροῦντα προσκύνησιν». [Καὶ ἀπλούστερον: δικαίως ἀποδέχεται ὁ

θεός τόν πνευματικόν προσκυνητήν, ὁ ὁποῖος δέν φέρει τήν μορφήν τῆς εὐσεβείας κατά τρόπον Ἰουδαϊκόν, μέ σχήματα καί τύπους, ἀλλά διαλάμπει κατά τρόπον εὐαγγελικόν διά τῶν κατορθωμάτων τῆς ἀρετῆς καί ἐφαρμόζει /ἐκτελεῖ τήν ἀληθινήν λατρείαν διά τῆς ὀρθότητος τῶν θείων δογμάτων].

Μέ ἄλλα λόγια, ἀληθινός προσκυνητής, δηλαδή Χριστιανός εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος πολιτεύεται σύμφωνα μέ τήν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ. Δέν ἀρκεῖ νά λατρεύωμεν τόν θεόν διανοητικῶς μόνον, ἤ καλλίτερον εἰπεῖν θεωρητικῶς, ἀλλά καί πρακτικῶς, διά τῆς συμμετοχῆς μας εἰς τήν μυστηριακὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εἶναι τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ὡς παραγγέλλει ὁ θεῖος Παῦλος λέγων: «Ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καί μέλη ἐκ μέρους», (Α΄ Κορ. 12, 27). «Ὁ τρώγων μου τήν σάρκα καί πίνων μου τό αἶμα ἐν ἐμοί μένει κάγώ ἐν αὐτῷ», (Ἰωάν. 6,56), λέγει Κύριος· διά τοῦτο ἡ καθαρότητα τοῦ βίου ἡμῶν καί ἡ ὀρθότητα τῶν δογμάτων, τῆς ἀκριβοῦς δηλονότι ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως συνιστοῦν τήν ἀληθινὴν λατρείαν τοῦ θεοῦ. «Πνευματικὴ δέ λατρεία ἐστίν, κατά τόν ἐρμηνευτὴν Ζιγαβηρόν, ἡ ταπεινοφροσύνη· θυσία γάρ φησί [ἡ Γραφή] τῷ θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον, καρδίαν συντετριμμένην καί τεταπεινωμένην ὁ θεός οὐκ ἐξουθενώσκει» = δέν θά περιφρονήσῃ, ἀναφωνεῖ ὁ ψαλμωδός, (Ψαλμ. 50,19). Ὅντως, ὁ Υἱός καί Λόγος τοῦ θεοῦ, ὁ Χριστός, δέν ἀπέφυγε «γνωρίσαι τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ ἀπὸ τῶν αἰώνων ἀποκεκρυμμένου μυστηρίου αὐτοῦ» (Πρβλ. Κολ. 1, 25-26) εἰς τήν ἐπιλήψιμον Σαμαρείτιδα γυναῖκα, τήν ὁποίαν σήμερον ἡ ἀγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία τιμᾷ ἐορτίως εἰς τήν ἰδίαν αὐτῆς πατρίδα ἀφ' ἐνός· καί προβάλλει αὐτήν ὡς παράδειγμα ταπεινοφροσύνης καί καρδίας συντετριμμένης ἀφ' ἐτέρου. Ἡμεῖς δέ μετὰ τοῦ ὑμνωδοῦ εἵπωμεν: «Τόν γάρ θεῖον νόμον σου, Σωτήρ, δεχόμενος ἄνθρωπος ἐν αὐτῷ σβεννύει τῆς πλάνης τοὺς ἄνθρακας· ὅθεν εἰς αἰῶνας οὐ διψήσῃ, οὐ λήξει τοῦ κόρου σου Δέσποτα, Βασιλεῦ Ἐπουράνιε· διά τοῦτο δοξάζομεν τό κράτος Σου, Χριστέ ὁ θεός, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν αἰτούμενοι καταπέμψαι πλουσίως τοῖς δούλοις Σου». Ἀμήν. Χριστός Ἀνέστη!».

Μετά τήν θεῖαν Λειτουργίαν ἔλαβε χώραν λιτανεῖα περίξ τοῦ Ναοῦ, καί ἐόρτιον κέρασμα εἰς τό ἡγουμενεῖον, τήν μεσημβρίαν δέ ὁ ἡγούμενος π. Ἰουστῖνος παρέθεσε τράπεζαν.

Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας